

*Obavijest***Medunarodna konferencija "NATO in the run-up to Istanbul"**

Tallinn, 3-5. lipnja 2004.

Povodom primanja Republike Estonije u Sjeveroatlantski savez (1. travnja 2004.), Atlantsko vijeće Estonije u suradnji s Ministarstvom vanjskih poslova Republike Estonije organiziralo je u Tallinnu od 3. do 5. lipnja 2004. međunarodnu konferenciju pod nazivom "NATO in the run-up to Istanbul".

Na konferenciji su, uz istaknute političke dužnosnike Ministarstva vanjskih poslova, Ministarstva obrane i Parlamenta Republike Estonije, sudjelovali i predstavnici NATO-a iz Bruxellesa predvođeni generalnim tajnikom ATA-e, predstavnici NATO-vog središta za obuku Marschall Centra, predstavnici Europskog parlamenta, desetak inozemnih ambasadora akreditiranih u Republici Estoniji, članovi Atlantskih vijeća Latvije, Litve, Norveške, Poljske, Njemačke, Italije, Slovenije, Mađarske i Hrvatske te predstavnici zemalja iz estonskog susjedstva: Finske, Švedske i Ruske Federacije. Svi su oni iskoristili prigodu i čestitali Estoniji na ulasku u punopravno članstvo NATO-a. Osim tog protokolarno-svečanog, konferencija je imala i radni karakter. Željelo se ukazati na glavne probleme s kojima je organizacija NATO, nakon primanja sedam novih država u punopravno članstvo, suočena prije godišnjeg summita Saveza u Istanbulu.

Jean Fournet, pomoćnik glavnog tajnika NATO-a za javnu diplomaciju, aludirao je na predstavnike nacionalnih Atlantskih vijeća da u sljedećem razdoblju svoje aktivnosti usmjere ponajprije na obrazlaganje političke funkcije NATO-a. Interesne grupe na koje treba posebno obratiti pozornost nisu samo članovi Atlantskih vijeća i osobe koji se profesionalno bave Savezom, već i najrazličitije skupine društva: članovi parlamenta, novinari, pripadnici akademske zajednice, predstavnici privrednog sektora te posebice mladi u osnovnim i srednjim školama. "Kvantitetu aktivnosti treba zamijeniti kvalitetom i kroz stručni, ciljani rad atlantisti trebaju uspješno objasniti i približiti novu ulogu, ciljeve, zadaće i strukturu oružanih snaga organizacije NATO u današnjoj kompleksnoj međunarodnoj zajednici", zaključio je Fournet.

Glavni tajnik ATA-e (*Atlantic Treaty Association*), Troels Froling, istaknuo je da će NATO i dalje ostati najsnažnija sigurnosna međunarodna organizacija, a njegovi novi najvažniji ciljevi su "uspješno organiziranje i provođenje različitih mirovnih operacija širom svijeta te održanje trajnih veza između SAD-a i Europe". U tom kontekstu vidi i mogućnosti daljnjeg jačanja i suradnje, posebno regionalne, nacionalnih Atlantskih vijeća u provedbi zajedničkih regionalnih programa.

Iako su od ove godine sve tri baltičke zemlje (Litva, Latvija, Estonija) članice NATO-a i Europske unije, predstavnici njihovih Atlantskih vijeća upozorili su na još uvijek nedovoljnu želju za regionalnom suradnjom na sigurnosnom planu na Baltiku. Rusija se još uvijek ne doživljava u tim zemljama kao partner i susjed s kojim je potrebno razvijati svestrane kvalitetne odnose suradnje, a ulazak u NATO i EU koristi se kao alibi za dodatni otklon od te zemlje. Regionalna suradnja na širem području Baltika u svim svojim aspektima (političkom, gospodarskom, socijalnom, sigurnosnom, vjerskom, etničkom, poštivanju ljudskih prava...) još uvijek nije zaživjela u onoj mjeri u kojoj bi to zadovoljavalo Zapadnu Europu. Stoga su postignuća zemalja jugoistoka Europe u doseganju stupnja funkcionalne regionalne povezanosti, o kojima su govorili predstavnici Atlantskih vijeća Slovenije i Hrvatske, hvale vrijedna, s obzirom na različite startne osnove tih zemalja (ratni sukobi) u odnosu na Baltik.

Najintrigantija rasprava razvila se glede analize NATO-ve trenutačne angažiranosti u Afganistanu i Iraku. Dok su predstavnici NATO-a iz Bruxellesa, Defense Collegea i Marschall Centra branili vojne akcije, većina sudionika bila je skeptična spram daljnjeg angažmana savezničkih snaga u tom dijelu svijeta, naglašavajući kako NATO danas želi biti političko-vojna organizacija, ali u suštini, NATO je ipak primarno vojna organizaciji i ne bi se trebao upuštati u akcije "uvođenja ili izgradnje demokracije" jer za to još uvijek nije institucionalno, personalno, tehnički opremljen ni sposoban.

Kao sudionik konferencije u Tallinnu možemo zaključiti sljedeće:

1. Ulazak u NATO nije samo stvar ministarstva obrane određene zemlje ili njezinog Atlantskog vijeća. Na tom putu, ali i nakon ulaska, potrebna je svesrdna pomoć i potpora svih državnih institucija, kao i društva u cjelini. Estonija, uz sve probleme s kojima se još uvijek suočava u svom društvenopolitičkom, gospodarskom razvoju i reformama oružanih snaga, očito ima takvu pomoć. Istaknula je to i u svom izlaganju ministrica vanjskih poslova Republike Estonije.

2. Ulaskom u NATO zemlje članice ne rješavaju automatski sve svoje probleme vezane uz sustav nacionalne sigurnosti i reforme oružanih snaga. Ali NATO predstavlja sigurnosni okvir unutar kojeg je te probleme moguće i potrebno brže i lakše rješavati. To mora biti poruka i pouka i sljedećim aspirantima za članstvo, uključujući i Hrvatsku.

3. Čelnici NATO-a na summitu u Istanbulu morat će konkretnije odrediti smjernice razvoja i planove proširenog Sjevernoatlantskog saveza. NATO je danas najjača sigurnosna organizacija, ali mora redefinirati svoju globalnu politiku, jer snaga i moć svakog saveza, pa tako i NATO-a, ovisi o koherentnosti i intenzitetu veza članica tog Saveza.

Izvršno organizirana konferencija u Tallinnu omogućila je plodonosnu raspravu sudionika, koji se, svaki sa svojeg aspekta, bave organizacijom NATO, a domaćinima je poslužila kao vrlo dobra prigoda za promidžbu Republike Estonije kao zemlje kandidata za organizaciju godišnje Generalne skupštine ATA-e 2005. godine.